

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Datum: 25.11.2013

Mreža za prostor
IPoP - Inštitut za politike prostora, koordinator mreže
Tržaška 2
1000 Ljubljana

Republika Slovenija, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
Langusova ulica 4
1535 Ljubljana

Zadeva: Normativna ureditev na področju nedovoljenih gradenj in njihove legalizacije

Spoštovani,

Partnerji Mreže za prostor smo bili doslej o namerah države glede nedovoljenih gradenj in njihove legalizacije obveščeni prek sporočil za javnost, ki jih na to temo pošilja pristojno ministrstvo. Ob tem se nam ob že izvedenih korakih Vlade RS in ministrstva poraja vrsta vprašanj in resnih pomislekov.

1. Najprej nas več kot **preseneča, da se to področje obravnava ločeno od celovite normativne ureditve na področju urejanja prostora in graditve**, ki se sicer temeljito pripravlja že dobro leto dni. Pri vprašanju nedovoljenih gradenj ne gre za nič drugega kot za učinkovitost izvajanja omenjene normativne ureditve, zato je z njo neločljivo povezana. Želimo vas pozvati, da problematiko nedovoljenih gradenj **obravnavate v okviru izvajanja normativne ureditve na obeh področjih** in ne kot ločeno politiko.
2. Napovedani legalizaciji nedovoljenih gradenj v Mreži za prostor **načeloma nasprotujemo**. Zakaj? Temeljno vprašanje, na katerega si želimo odgovoriti v zvezi z legalizacijo je: **ali je legalizacija potrebna in kakšne koristi bi prinesla družbi?** Kot pove že ime je "legalizacija" vzpostavitev zakonitega stanja. Torej stanja, v katerem smo vsi v enakem položaju, z enakimi pravicami pred zakonom. Jasno je, da to prinaša koristi posameznikom, ki so kršili predpise, saj jim prinaša pravno varnost. Manj jasno je, kaj to prinaša družbi kot celoti. Po našem mnenju **je edina družbena korist legalizacije bolj učinkovito izvajanje politik v prostoru, ki lahko sledi**. Kakršnekoli družbeno dogovorjene politike lahko v prostoru učinkovito izvajamo le v pogojih, ko pravila veljajo, in to za vse enako. **Vsi ostali družbeni učinki legalizacije so kvečjemu škodljivi**: nezaupanje v pravni red, povečani stroški gradnje in vzdrževanja infrastrukture, uničena podoba prostora... Če torej po izvedeni legalizaciji kot družba (in v njeni službi predvsem država) ne bomo zmogli vzdrževati stanja 100% legalnosti nam ostanejo le škodljive posledice legalizacije. Po našem mnenju bi bila zato **legalizacija sprejemljiva zgolj pod pogojem, da je od začetka legalizacije popolnoma jasno, da je država sposobna sankcionirati prav vsako gradnjo, ki ni skladna s predpisi**. In o tem, da je to nujno, mora v širši družbi obstajati zelo širok konsenz. Ker smo prepričani, da ta dva **pogoja nista izpolnjena**, na kar kaže predvsem ravnanje države v zadnjih letih in mesecih v zvezi z nedovoljenimi gradnjami, legalizaciji **v tem trenutku nasprotujemo**.
3. Iz enakega načelnega razloga **nasprotujemo tudi sprejetju 'moratorija'** na rušenje nedovoljenih gradenj, ki ga namerava Vlada RS sprejeti s spremembo Zakona o graditvi objektov, saj moratorij pomeni tudi neke vrste zavezo države, da legalizacijo dejansko na tak ali drugačen način izpelje.

Poleg tega razlogi, ki so pripeljali do sprejema moratorija, govorijo prav o nesposobnosti države, da dosledno sankcionira vse nedovoljene gradnje in o pomanjkanju družbenega konsenza v zvezi s tem.

4. V vladnem gradivu, ki uvaja 'moratorij' na rušenje nedovoljenih gradenj, se nam zdi nekoliko **nespodobno govorjenje o tem, koliko bo država prihranila na račun sprejetja moratorija**. Država ima res v proračunu predvidena sredstva za rušenje nedovoljenih gradenj, vendar zato, ker jih mora zalagati. Ta sredstva nato država izterjati nazaj od kršitelja. Strošek odstranjevanja nedovoljene gradnje je namreč nedvoumno strošek inšpekcijskega zavezanca. Gre torej zgolj za likvidnostno vprašanje, kdaj je ta denar porabljen in kdaj se ga dobi nazaj od zavezanca. Če se celo naslednje leto rušitve ne bodo izvajale, država zato dolgoročno ne bo nič prihranila.

Na koncu želimo ponovno izpostaviti neprijetno dejstvo, da je Vlada RS konec septembra 2013 potrdila Politiko reševanja problematike nedovoljenih gradenj **brez posvetovanja s strokovno javnostjo**, h kateri se v tem kontekstu prišteva tudi Mreža za prostor. S tem se ponovno uvaja prakso priprave sprememb zakonodajnih rešitev, ki botruje slabemu stanju v urejanju prostora, in ki naj bi jo pristojno ministrstvo želelo preseči pri pripravi celovite preнове zakonodaje na področjih urejanja prostora in graditve. Kljub temu, da smo na to opozorili že v dopisu 27.9.2013 je bila na enak način pripravljena tudi najnovejša sprememba Zakona o graditvi objektov, ki uvaja 'moratorij' na rušenje nedovoljenih gradenj. Še posebej nas je razočaralo dejstvo, da na dveh sestankih Mreže za prostor s predstavniki ministrstva, dne 19.6.2013 in dne 18.8.2013, na katerih je tekla beseda ravno o pripravi zakonodajnih sprememb, tudi z besedo ni bila omenjena priprava normativne ureditve na področju nedovoljenih gradenj in njihova legalizacija, čeprav je bila očitno že v fazi priprave.

Lep pozdrav,

Marko Peterlin, IPoP, koordinator Mreže za prostor

Pripravila:

- Marko Peterlin, IPoP
- Teja Baloh, PIC